

Výroční zpráva
Archiv a programové fondy České televize
za rok 2022

Výroční zpráva Archivu a programových fondů České televize za rok 2022

Sídlo archivu: Česká televize, Na Hřebenech II 1132/4, 140 70 Praha 4
tel.: 261 131 111 (spojovatelka), 261 134 595 (vedoucí)
elektronická podání úředního charakteru: epodatelna@ceskatelevize.cz
ID datové schránky: weeab8c
elektronická podání neúřední: Archiv.ct@ceskatelevize.cz
<http://www.ceskatelevize.cz>

Česká televize Televizní studio Brno
Trnkova 2345/117, 628 00 Brno – Líšeň
Tel: 542 131 111

Česká televize Televizní studio Ostrava
Dvořákova 18, 728 20 Ostrava 1
Tel.: 596 201 111

Zřizovatel archivu: Česká televize, Na Hřebenech II 1132/4, 140 70 Praha 4
Archiv a programové fondy České televize (dále jen „APF nebo Archiv ČT“) se skládají ze tří organizačně samostatných útvarů: APF Praha, APF Brno, APF Ostrava. Ty spravují archivní materiály dle jejich příslušnosti (původu) s tím, že některé druhy jsou uloženy pouze v depozitářích APF Praha, kde jsou k dispozici vhodnější podmínky. Digitální kopie či digitální originály jsou uloženy ve společném digitálním archivu. APF Praha odpovídá za společné metodické vedení celého Archivu ČT.

Postavení Archivu ČT: Archiv ČT spravuje audiovizuální, zvukové, fotografické a písemné materiály vzniklé z činnosti České, resp. Československé televize od roku 1953. Částí archivních sbírek spadá podle zákona č. 499/2004 Sb. mezi takzvané specializované archivy a plní příslušné zákonné povinnosti týkající se péče o národní archivní dědictví a jeho zpřístupňování. Velmi důležitou funkci má však i pro činnosti televize samotné. Zajišťuje archivaci nově vytvořených materiálů a poskytuje přístup k již uloženým materiálům pro jejich další užití zejména vysíláním či novou televizní výrobou.

Akreditace podle zákona č.499/2004 Sb.: Akreditace pro činnost specializovaného archivu byla APF Praha udělena na základě rozhodnutí odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ze dne 10. dubna 2008 (Č. j. MV-2949-6/AS-2008).

Výroční zpráva za rok 2022 byla vyhotovena na základě odst. 1 a 2 § 62 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů a v souladu s metodickým návodem odboru archivní správy Ministerstva vnitra ze dne 24. února 2005 (Č. j. AS-366/1-2005) – metodika zpracování výročních zpráv specializovaných, bezpečnostních a soukromých archivů.

I. Personální podmínky Archivu ČT

Z hlediska zařazení do organizační struktury České televize jsou APF Praha útvarem zařazeným pod divizi Program v rámci ČT Praha. APF Brno i APF Ostrava jsou odděleními zařazenými do Centra dramaturgie příslušného televizního studia.

Organizační změny v APF v roce 2022:

V roce 2022 došlo k propojení dvou oddělení zabývajících se správou audiovizuálních záznamů v Praze, které byly alokovány v různých částech televize v návaznosti na původ záznamu (zpravodajství, sport, ostatní). Toto spojení bylo možné provést jednak díky sjednocení způsobu zajištění správy všech typů audiovizuálních záznamů v souvislosti s digitalizací historického audiovizuálního archivu a jednak s postupným přechodem na „beznosičovou“ plně digitální televizní výrobu nových pořadů. Tato organizační změna přinesla kromě optimalizace činností i prostorové a personální úspory. Z úsporných důvodů (díky digitalizaci a také vzhledem k energetické krizi) byla na konci roku 2022 zahájena příprava stěhování archiválií TS Ostrava dosud umístěných v pronajatých prostorech mimo televizní studio.

Struktura APF ke konci roku 2022:

- APF Praha:
 - Ředitel Programu
 - vedoucí archivu a programových fondů
 - = vedoucí správy programových fondů
 - vedoucí archivní podpory výroby
 - vedoucí péče o archivní pořady
 - vedoucí správy zvukového fondu
 - = vedoucí správy audio a video záznamů
 - vedoucí provozního oddělení videotéky
 - vedoucí digitalizace a výroby ST/AD (doplnění archivních pořadů o skryté titulky (ST), audiodescription (AD), znakovou řeč)
 - = vedoucí spisového archivu a fototéky
- APF Brno a APF Ostrava jsou metodicky řízeny APF Praha, avšak začleněny jsou v organizační struktuře příslušného studia.

Systemizovaný a skutečný stav pracovníků APF ČT k 31.12.2022:

- APF Praha: celkem 48 + 25 externistů*
- APF Brno: celkem 6 + 5 externistů
- APF Ostrava: celkem 5 + 1 externista

*Počet externích spolupracovníků APF Praha zahrnuje také technické pracovníky pro zajištění digitalizace audiovizuálních záznamů, kteří jsou zde organizačně začleněni.

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2022

Funkční zařazení pracovníků APF:

APF ROK 2021	Počet zaměstnanců stav k 31. 12. 2022			
NÁZEV FUNKCE	ČT PRAHA	TS BRNO	TS OSTRAVA	Celkem
vedoucí archivu a programových fondů	1,00			1,00
vedoucí správy programových fondů	1,00			1,00
vedoucí správy audio a videozáznamů	1,00			1,00
vedoucí archivu a programových fondů TS		1,00	1,00	2,00
vedoucí provozního oddělení videotéky	1,00			1,00
vedoucí spisového archivu a fototéky	1,00			1,00
vedoucí archivní podpory výroby	1,00			1,00
vedoucí péče o archivní pořady	1,00			1,00
vedoucí digitalizace a výroby ST/AD	1,00			1,00
vedoucí správy zvukového fondu	1,00			1,00
ekonom útvaru	1,00			1,00
archivář	2,00	2,00	3,00	7,00
archivář - metodik spisové služby	1,00			1,00
dokumentační pracovník	6,00			7,00
programově - provozní pracovník	10,00	2,00		13,00
dokumentační pracovník - skenerista	3,00			3,00
specialista - podpora systémů APF	1,00			1,00
specialista - technická podpora archivu	1,00			1,00
specialista - výběr archivních záznamů	1,00			1,00
specialista – digitální archivace dokumentů	1,00			
ved. digi. prac. - progr. -provoz. prac.	1,00			1,00
editor - archivu a programových fondů	2,00			2,00
filmový laborant	3,00			3,00
operátor dig.prac.- progr.-provoz. prac	3,00			3,00
koordinátor - digitalizační pracoviště	1,00			1,00
pomocný archivář	1,00			1,00
skladník	1,00			1,00
redaktor - dramaturg		1,00	1,00	1,00
Celkem ČT	48,00	6,00	5,00	60,00

Ze současných 59 interních pracovníků APF má 25 vysokoškolské vzdělání a 27 středoškolské odborné.

Praxe a stáž v APF ČT:

V Archivu ČT již standardně získávají pracovní zkušenosti studenti vysokých škol jako dlouhodobí externí spolupracovníci (např. ve spisovém archivu, ve správě zvukového fondu). Po uvolnění pandemické situace se v roce 2022 do Archivu ČT vrátily i obvyklé odborné praxe a stáže pro studenty středních škol. V roce 2022 absolvovala dlouhodobou stáž v Archivu ČT v rámci již dlouholetého programu ČT START (pro studenty posledních ročníků vysokých škol) studentka Filozofie, Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, Praha. Jejím hlavním úkolem bylo provedení analýzy a popis činností a procesů zajišťovaných Archivem ČT. Výstupy její práce budou použity jako podklad pro restrukturalizaci

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2022

plánovanou na roky 2023 a 2024, která zohlední dopady digitalizace na změny činností a plánovaný odchod dvou vedoucích pracovníků Archivu ČT do důchodu. Během letních měsíců stážistka vypomáhala i při standardních archivních činnostech a po ukončení programu na konci roku 2022 nastoupila jako externí spolupracovnice na uvolněné místo po odchodu jiné studentky.

II. Celkové množství uložených archiválií

- Počet fondů a počet sbírek: 5 fondů
 - Fond telemagnetických a digitálních AV záznamů ČT (Praha / Brno / Ostrava)
 - Filmový fond ČT
 - Fond zvukových snímků ČT (Praha / Brno / Ostrava)
 - Fotografický fond ČT (Praha / Brno)
 - Spisový fond ČT (Praha / Brno / Ostrava)
- Počet evidenčních jednotek (ks):
 - Hlavní evidenční jednotky: 1 220 571
 - Z toho digitální archivní jednotky: 432 737*
- Metráž celkem (bm): 12 755,68**
- Digitální velikost (TB): 2 513,31*
- Stupeň zpracovanosti:
 - Fond telemagnetických a digitálních AV záznamů ČT: 100 % (procento bm), 100 % (procento ks evidenčních jednotek)
 - Filmový fond ČT: 97,56 % (procento bm), 93,09 % (procento ks evidenčních jednotek)
 - Fond zvukových snímků ČT: 96,16 % (procento bm), 99,1 % (procento ks evidenčních jednotek)
 - Fotografický fond ČT: 70,72 % (procento bm), 91,77 % (procento ks evidenčních jednotek)
 - Spisový fond ČT: 83,04 % (procento bm), 92,2 % (procento ks evidenčních jednotek)
- Počet arch. pomůcek: 9

*Pozn.: *Část digitálních archiválií vznikla digitalizací analogového originálu a část již má digitální původ. ** Ukazatel bm je v posledních letech ovlivněn přepisem na modernější a rozměrově menší nosiče z nosičů poškozených, či technologicky zastaralých, které jsou následně zlikvidovány a dále přemanimulací archiválií do nových úložných regálů, které umožňují prostorově optimálnější uložení.*

Digitální kopie či digitální originály archiválií jsou uloženy ve sdílených digitálních úložištích archivu, ostatní materiály pak v depozitářích jednotlivých televizních studií Praha, Brno a Ostrava dle jejich příslušnosti či v závislosti na zajištění podmínek potřebných pro jejich uložení (např. filmové materiály a digitalizované fotonegativy jsou uloženy ve specializovaném depozitáři ČT Praha).

III. Výběr a zpracování archiválií

Výběr archiválií je prováděn pravidelně. Skartační protokoly o výběru dokumentů a fotografií jsou uloženy (u spisového archivu až z období po roce 2014, starší se bohužel nedochovaly) v analogové podobě. Údaje o skartaci při výběru audiovizuálních a zvukových záznamů jsou evidovány v databázi PROVYS.

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2022

Zpracování archiválií:

○ Fond telemagnetických a digitálních AV záznamů

Obsahem fondu telemagnetických a digitálních AV záznamů jsou zejména televizní pořady vyrobené Českou, resp. Československou televizí od roku 1953 do současnosti.

V roce 2022 bylo do fondu nově přijato 14 002 evidenčních jednotek. Pracovníky APF v Praze byla doplněna dokumentace u více než 1,1 tisíce nezpravodajských pořadů. U skoro 940 tisíce zpravodajských a sportovně-zpravodajských materiálů z 90. let (pracovních) byla provedena revize, úprava a doplnění popisu.

Pro právní a obchodní útvary pracovníci zajistili kontrolu metadat u 401 pořadů. Kromě toho bylo zkontrolováno a doplněno užití hudby u 307 pořadů.

Pro účely reprízového vysílání dle požadavků Programu a v souladu se Zákonem o České televizi zajistil Archiv u více než 720 pořadů doplnění o skryté titulky, znakovou řeč (pro diváky se sluchovým postižením) nebo zvukovým popisem – audiodeskripcí (umožňující těžce zrakově postiženým lépe pochopit vizuální složku pořadu, která není vyjádřena zvukem). Jako v předchozích dvou letech se jednalo o větší množství než dříve vzhledem k provozování kanálu ČT3, kde jsou uváděny historické často velmi dlouho dobu nereprízované pořady.

Všechny digitalizované a nově vznikající AV záznamy byly ukládány do digitálního archivu. Výběr archiválií byl vzhledem k jejich množství prováděn průběžně.

○ Filmový fond

Filmový fond zahrnuje záznamy pořadů ČT a ČST vyrobené filmovou technologií (případně záznamy darované).

Na filmový pás – negativy se nové záznamy již prakticky nepožizují (jsou využívány moderní typy nosičů). Filmy dnes slouží zejména jako matrice pro přepisy a uložení záznamu z nich do digitálního archivu k dalšímu užití. U filmového fondu ČT v roce 2022 bylo nově přijato 13 evidenčních jednotek, jedná se o filmy nalezené mimo Archiv ČT.

Pracovníci filmotéky překontrolovali či upravili metadata v databázi u 1 400 filmových nosičů a 1 470 nosičů připravili (tj. provedli mechanickou kontrolu filmového pásu: slepky, perforaci, metráž, dále výměnu krabic, balení negativů do archivního papíru, zjištění octového syndromu) pro přepis. Dále filmové laborantky připravily celkem 1 229 ks šotů na filmovém pásu pro přepis a následnou rekonstrukci historických Televizních novin. Pokračoval také přepis brněnských šotů (celkem jich v roce 2022 bylo přepsáno 375).

○ Fond zvukových záznamů (analogových a digitálních)

Fond zvukových záznamů obsahuje zvukové snímky se vztahem k televizním pořadům vyráběným v ČST/ČT, což jsou především originální hudební záznamy tzv. matrice, a snímky převzaté pro potřeby ozvučování vyráběných pořadů od hudebních vydavatelství (Supraphon, Panton apod.).

Nově bylo do fondu zvukových záznamů v roce 2022 přijato celkem 113 evidenčních jednotek.

Podle nově nastavené metodiky evidence zvukových nahrávek (z roku 2020) bylo v pražské fonotéce v roce 2022 upraveno 17 500 nahrávek (celkem je již takto upraveno více než 64 tis. nahrávek).

Po ukončení pandemie, byla opět na podzim spuštěna příprava nového digitálního audioarchivu. Na konci roku byly předány požadavky na úpravu dodavateli systému Provys.

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2022

Ve fonotékách Praha, Brno a Ostrava byl (vedle úpravy evidence dle nové metodiky viz výše) zkontrolován, případně doplněn a opraven metadatový popis nahrávek u 3 220 nosičů zejména ve spojení s jejich digitalizací. Vedle toho se provádějí kontroly a opravy v souvislosti s přepisy zvukových snímků pro externí subjekty anebo se údaje kontrolují v souvislosti s reprízami pořadů. Pro tyto účely byly v roce 2022 zkontrolovány, doplněny či opraveny údaje o užití hudbě u 307 pořadů.

○ Spisový fond

Spisový fond obsahuje především písemnosti vzniklé z činnosti České televize (ČST/ČT).

V průběhu roku 2022 bylo převzato do pražské části fondu celkem 68 přejímek analogových písemností. Z tohoto údaje je zřejmé, že se již situace po kovidové pandemii prakticky stabilizovala (v roce 2021 byl obdobný počet, tj. 75 přejímek). Předaná dokumentace byla průběžně inventarizována. Největší část představovala výrobní dokumentace k pořadům (64 přejímek = 153 kartonů, tj. 19 běžných metrů). Drobný úbytek počtu analogových přejímek lze zdůvodnit i narůstajícím počtem tzv. hybridních, či čistě digitálních přejímek. V digitální podobě proběhlo celkem 11 přejímek o celkovém datovém objemu cca 3,8 GB (loni 3 přejímky / 1 GB). Do Ústřední spisovny bylo převzato v rámci dvaadvaceti přejímek celkem 83 boxů a 152 krabic další úřední dokumentace z činnosti součástí České televize.

Brněnský spisový archiv v roce 2022 převzal 19 analogových přejímek, tvořených 250 výrobními složkami pořadů (19 kartonů, 2,6 bm). Do ostravského spisového fondu bylo v roce 2021 převzato celkem 14 přejímek (142 kartonů) analogových písemností, které obsahovaly převážně výrobní složky pořadů.

Kromě pořádání nově převzatých výrobních složek a jiných archiválií proběhla během roku 2022 také inventarizace dalších částí archivních fondů. Během inventarizace bylo běžně prováděno odstraňování větších kovových částí písemností. Nejvýznamnějším počinem pracovníků spisového archivu bylo zahájení rozsáhlého skartačního řízení nad historickými přejímkami z devadesátých let minulého století či přejímek z let kolem roku 2010. Jednalo se o řádově desítky až stovky kartonů, které byly rozříděny do stávajících fondů, či naopak došlo k jejich fyzické likvidaci.

Během roku 2022 zajistil pražský spisový archiv celkem 34 různě rozsáhlých skartací dokumentů na základě skartačních protokolů (cca 64 boxů / 160 kartonů / 6021 obálek). K fyzickému zničení těchto písemností byla využita velkokapacitní skartovačka.

○ Fond fotografií

Fond fotografií ČT obsahuje zejména fotonegativy, fotografie na papírové podložce a digitálně vzniklé fotografie pořízené především Fotoservisem ČT, které mají vztah k výrobě a vysílání televizních pořadů, ale i fotografie týkající se historie a provozu samotné televize.

Během roku 2022 bylo do pražského fondu fotografií převzato celkem 12 přejímek o celkovém datovém objemu 2,8 TB (meziroční nárůst o cca 0,6 TB). Konkrétně šlo o více než 130 000 digitálně pořízených fotografií a dalších dokumentů, či souborů.

Plánovaná kontrola a doplnění metadat starších digitálních a digitalizovaných fotografií proběhla během roku 2022 u dalších 5 500 snímků.

Nově vznikající digitální fotografie ve studiích Brno a Ostrava jsou zasílány do pražského oddělení Fotoservis, odkud jsou již zajištěny procesy jejich předávání do pražské fototéky APF.

IV. Využívání archiválií

Všechny archivní fondy jsou dále využívány především samotnou televizí pro její další činnost (pro vysílání, online projekty, výrobu nových pořadů, obchodní účely apod.).

Přístup k archiváliím, resp. k jejich digitálním kopiím či náhledovým zobrazením, je pro interní pracovníky ČT umožněn přímo na jejich pracovním počítači s ohledem na jejich přístupová práva. Ostatní uživatelé či externí badatelé mají zajištěn přístup přes mediální badatelny/přípravny dat.

Fond audiovizuálních záznamů

Badatelny/přípravny dat jsou vybaveny nástroji umožňujícími badatelům a tvůrcům nových pořadů zkoumat digitální audiovizuální záznamy (originály či digitalizované kopie).

Díky obnovení provozu po ukončení restrikcí spojených s pandemií se počty badatelů opět vrátily na hodnoty před pandemií. V Praze badatelnu využilo celkem 898 badatelů, v Brně 82, v Ostravě 61. Pracovníky Archivu bylo provedeno skoro 600 rešerší pro zadavatele z řad tvůrců nových pořadů a přes 300 na základě externích požadavků.

Česká televize své archivní audiovizuální záznamy standardně vysílá na jednotlivých kanálech a v posledních letech stále více zveřejňuje i na svých webech (např. iVysílání, Děčko) a na sociálních sítích. V roce 2021 byl divákům archivní pořad zpřístupněn na některém z kanálů ČT celkem 9 644krát (jednalo se o 6 469 unikátních pořadů tzn., že některé byly vysílány vícekrát). Další desítky jich byly navíc zpřístupněny prostřednictvím nových médií.

Archivní záznamy jsou poskytovány také prostřednictvím obchodních oddělení k užití např. jiným vysílatelům či tvůrcům v ČR i zahraničí.

Spisový fond a fond fotografií

Během roku 2022 proběhlo v badatelně Spisového archivu celkem 42 návštěv badatelů. Konkrétně šlo o 32 externích a 10 interních badatelů. Jedná se o výrazný posun oproti předchozím rokům, kde byl patrný pokles vlivem protipandemických opatření (např. v roce 2021 proběhlo pouze 19 návštěv). Písemné archiválie byly předkládány podle badatelského řádu a byla provedena kontrola toho, zda neobsahují osobní údaje.

Badatelnu fondu fotografií navštívilo v roce 2022 celkem 22 badatelů (7 externí, 15 interních). V případě interních badatelů se však v řadě případů jednalo o opakované návštěvy. Výrazně vyšší počet žadatelů využilo možnosti dálkového zpřístupnění digitalizovaných/digitálních fotografií. Samostatnou kapitolou je dlouhodobá spolupráce s tvůrci pořadu „Kde domov můj“ (cíleně bylo dohledáno a poskytnuto 201 digitálních fotografií).

Fond zvukových záznamů

Zvukový fond je zpřístupňován interním pracovníkům ČT i externím badatelům. Interní zaměstnanci mají s ohledem na práva k dispozici možnost poslechu a výběru přímo z databáze digitálních nahrávek a ruchů uložených v digitálním úložišti, případně z nosičů na specializovaných pracovištích zvukové techniky. Externí badatelé mohou studovat nahrávky v badatelně fonotéky. Archivní zvukové nahrávky ČT jsou využívány převážně pro potřeby ozvučování nově vyráběných pořadů ČT, ale i pro obchodní činnost České televize.

V. Odborné a společenské aktivity Archivu

Odborné a společenské aktivity Archivu:

- Pracovníci Archivu ČT se aktivně zúčastnili již několikátého ročníku Filmového festivalu LFŠ v Uherském Hradišti. Připravený program obsahoval přednášku na téma subkultur v období normalizace. Součástí přednášky byl bohatý doprovod čtyřiceti videí z Archivu ČT.
- Organizace a účast na prosincovém workshopu konsorcia EUscreen, který byl uspořádán v prostorách ČT. Účast také na následné konferenci v prostorách Studia FAMU.
- Účast pracovníků na webových seminářích různého zaměření:
 - na téma el. podpisů,
 - seminář o validátoru SIP balíčků (problematika důvěryhodného digitálního archivu v ČT),
 - „Elektronické skartační řízení v prostředí Národního archivního portálu“,
 - „Změny v elektronickém skartačním řízení a nakládání s digitálními dokumenty po novelizaci“,
 - webinář společnosti HAI DA s.r.o. na téma „Připravte se na změny ve vedení spisové služby“.
- Pracovníci Archivu ČT absolvovali exkurzi v depozitáři I. oddělení NA.
- Účast na online konferenci CNZ (Co po nás zbude).
- Účast zástupce spisového archivu na slavnostním zahájení výstavy o Libuši Šafránkové, na jejíž přípravě Archiv ČT aktivně spolupracoval.
- Prezentace k 70. výročí ČT; představení archivních pracovišť ČT na konferenci Archivy, knihovny, muzea (AKM) 2022.
- Útvar Vzdělávání opět pro rok 2022 zajistil pro zaměstnance televize několikaměsíční přístup na portál online vzdělávacích kurzů SEDUO, kde bylo možné se online vzdělávat v různých oblastech.
- Archiv ČT plní nezastupitelnou odbornou roli v rámci zajištění činností samotné ČT (ve vysílání archivních pořadů na televizních kanálech a na iVysílání, v souvislosti s podporou využívání archivních materiálů v nové výrobě pořadů ČT). Archivních pořady jsou vysílány na kanálech České televize (s provozem archivního kanálu ČT3 mnohem výrazněji).
- Spisový archiv, který odpovídá za metodické řízení a dohled nad výkonem spisové služby v ČT, se vedle školení nově nastupujících pracovníků soustředil zejména na proces dokončení migrace uživatelů z jednoho systému eSSL do druhého. Hlavní cíl, tj. dokončení migrace, byl úspěšně splněn. Pro ilustraci proběhlo v roce 2022 celkem 38 hromadných školení a další desítky individuálních (celkem cca 140 osob). Celá migrace z HeG do Spisky představovala proškolení cca 220 uživatelů na stošedesáti uzlech v Praze, TSB a TSO. Mimo výše uvedené se metodici Spisového oddělení průběžně věnovali úpravě struktury eSSL na základě organizačních změn v ČT a sledovali vývoj legislativních požadavků. Během roku 2022 došlo i k zásadní změně fungování eSSL ze strany dodavatele a metodici spisového archivu na těchto změnách spolupracovali s IT. V polovině roku došlo k vypracování aktualizace Spisového řádu.
- V rámci dlouhodobé spolupráce mezi Českou televizí a Krátkým filmem Praha (KFP) bylo v roce 2021 digitalizováno, zdokumentováno a zpřístupněno dalších 428 pořadů z rozsáhlého fondu KFP. Jednalo se z velké části o zpravodajské cykly (Filmový zpravodaj, Týden ve filmu, Kulturní zpravodaj, ...).

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2022

- Archiv ČT je dlouholetým členem významných mezinárodních organizací EBU (European Broadcast Union), FIAT/IFTA (Mezinárodní federace televizních archivů) a konzorcia EUscreen (sdružuje vysílatele a audiovizuální archivy, které se podílely na projektu EUscreen).
- V roce 2022 pokračovalo také aktivní zapojení pracovníků do metodické platformy Moped (internetového diskuzního fóra, které slouží jako metodická platforma pro řešení otázek z oblasti spisové a předarchivní služby a problematiky elektronických dokumentů).

VI. Publikační a PR činnost:

Archiválie České televize jsou ve velké míře publikovány samotnou Českou televizí zejména formou vysílání archivních pořadů na jejích kanálech, či jejich zpřístupněním na internetu a také ve formě střihů ve výrobě nových pořadů. Větší objem vysílaných archivních pořadů pokračoval i v roce 2022 s provozováním archivního kanálu ČT3 spuštěného v roce 2020. Na kanálech ČT jich bylo odvysíláno skoro 6 500 a to téměř 10 000krát.

Kromě standardního vysílání a výroby nových pořadů byly archivní materiály publikovány často i včetně odborných komentářů na internetových prezentacích ČT. Jednalo se o:

- 38 pořadů na web i-vysílání ČT. Nahrávání na web bylo částečně zpomalené v rámci změn a příprav spuštění nového iVysílání ČT.
- 33 bonusů (sestřihů z různých pořadů, například šoty z Televizních novin atd.), které byly součástí článků na ČT Art). Jedná se o střihy z různých pořadů, například šoty z Televizních novin atd., které byly součástí článků na ČT Art. Nejúspěšnější videa zaznamenala okolo 40 000 zhlédnutí, což je mnohonásobně víc, než se to v minulosti dařilo v případě celých pořadů na iVysílání.
- 37 klipů promítnutých v rámci programu Stanu ČT na LFŠ
- 8 článků na ČT Art věnujících se různým tématům především z televizní historie.

Pracovníci APF zpracovali odbornou studii na téma „město Pelhřimov v pořadech ČST/ČT“, kterou doplnili sestřihem reportáží z Pelhřimova a nahráli na web. Odkaz na něj je součástí samotné studie, která již vyšla ve sborníku k výročí založení města.

Za určitou formu propagace Archivu ČT (i archivnictví) lze považovat i spolupráci s produkcemi ČT při natáčení nových televizních pořadů, či při organizování výstav mimo budovu ČT. V průběhu roku 2022 došlo např. k natáčení v depozitáři Spisového archivu (Místo zločinu České Budějovice), dále bylo v rámci několika zápůjček poskytnuto mnoho „artefaktů“ do TV pořadů (např. Octopus, Planeta Yo) a obdobné materiály (zejména staré televizní ceny, scénáře, fotografie) posloužily k přípravě výstav „Světy české animace“, či „Libuše Šafránková, jak jí máme rádi“.

Archivní obsah se rovněž poskytuje k různým způsobům užití subjektům mimo Českou televizi (např. vysílatelům).

VII. Stav archiválií, konzervace, restaurování a digitalizace archiválií

Depozitáře České televize, v nichž jsou archiválie uloženy, odpovídají definovaným požadavkům. Během roku 2022 byla provedena přemanaulace všech digitalizovaných nosičů z depozitářů umístěných v objektu zpravodajství do depozitářů v hlavní budově, které mají dostatek kapacity díky využívání modernějších rozměrově menších nosičů, digitalizaci a přechodu na bezpáskovou výrobu.

Digitální úložiště Archivu, kde jsou uloženy digitální kopie nebo „digital born“ materiály, jsou na vysoké technologické úrovni a pravidelně zálohována. Hlavní úložiště digitálního archivu DAR tvoří dvě technologicky oddělené (principem „dual site“) páskové knihovny. Kontroly a přepisy páskových médií

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2022

v knihovnách jsou prováděny automaticky v rámci funkcí digitálního archivu. Uživatelé dnes běžně pracují pouze s digitálními náhledy či kopiemi archiválií. Originály jsou zapůjčovány mimo depozitáře jen v nejnnutnějších případech a pracuje se s nimi na specializovaných pracovištích.

K možnému poškození audiovizuálních archiválií dochází v podstatě jen přirozeným stárnutím staršího typu nosičů nebo zaniknutím technologie pro jejich přehrávání. Dosud se však daří včas záznamy přepsat do digitální podoby a uložit v digitálním archivu. K přirozenému stárnutí dochází i u zatím nejstabilnějšího typu nosičů – filmů, kde dochází k poškození mg. vrstvy zejména tzv. octovým syndromem. Toto poškození se oproti loňskému roku nezměnilo a postihuje nadále zhruba 12 % filmového fondu.

Fyzický stav ostatních spravovaných archivních souborů je stabilní.

Digitalizace archiválií

Česká televize se již 9 let věnuje digitalizaci všech svých fondů a zajišťuje tak jejich záchranu, ochranu při jejich užití a zpřístupnění pro své potřeby i pro veřejnost.

Digitalizace audiovizuálního fondu

Digitalizace historického audiovizuálního fondu probíhala již 9. rokem. Nové audiovizuální záznamy jsou vyrobené již digitálně. Celkem bylo do digitální knihovny v roce 2022 uloženo 10 581 evidenčních jednotek. Archiválie zabírají celkový obsah digitální knihovny (digitálního archivu) 2 513,31 TB.

Priority digitalizace historického audiovizuálního fondu byly v roce 2022 nadále významně ovlivněny potřebami vysílání archivního kanálu ČT3. Na specializovaných pracovištích bylo v roce 2022 zrekonstruováno obsahově a technicky 250 pořadů. Z toho bylo 97 odvysíláno. Další pořady byly digitalizovány na pracovištích Útvaru techniky a na pracovištích Archivu určeným pro digitalizaci zpravodajských materiálů. Kromě zajištění požadavků vysílání byla prioritou nadále digitalizace nosičů typu Beta SP (analogová beta), u kterých dochází k nevratnému poškození z důvodu jejich zastarávání, či hrozí-li zánik technologie pro jejich čtení.

Díky větším požadavkům na kvalitu audiovizuálních záznamů pro vysílání i výrobu a díky dostupnosti stále novějších technologií dochází k přepisům archivních záznamů do vyšší kvality, a to velmi často i opakovaně, tj. po jejich dřívější digitalizaci. Do HD kvality bylo z původních filmových nosičů v roce 2022 přepsáno celkem 431 titulů. Šedesát z nich prošlo celým procesem přepisu z filmového nosiče do nejvyšší vysílací kvality a u 2 filmů byla provedena rekonstrukce metodou DRA ve spolupráci s AMU a AČK. Celkem bylo do HD kvality přepsáno z filmů již přes 3 800 pořadů.

Dalších 3 210 pořadů, které byly zaznamenány na jiné typy TMZ nosičů v SD kvalitě, prošlo v roce 2022 upscalingem (technologií, která upravuje kvalitu obrazu z nižšího rozlišení na vyšší) do HD kvality.

Již sedmý rok se Archiv ČT věnuje rekonstrukci historických Televizních novin. Tato hlavní zpravodajská relace Československé televize je jako celý pořad zaznamenávána pro archivaci až od roku 1980. Do té doby se z hlavního zpravodajství dochovaly pouze jednotlivé šoty natočené na filmový pás (bohužel ne všechny z každého dne). Celkem jich je v pražské filmotéce 38 525 a další jsou v Brně. V tomto stavu nebyly v podstatě vůbec využívány, protože jejich náhled a přepis byl velmi komplikovaný. V roce 2022 bylo nově zdokumentováno 1982 šotů – tj. 362 zrekonstruovaných dnů. Celkem již bylo zrekonstruováno 5 417 hlavních zpravodajských relací (dní) Televizních novin (cca 60 % dochovaných šotů).

Digitalizace fondu zvukových záznamů

V roce 2022 pokračovala digitalizace zvukového fondu – v Praze snímků trvalé archivní hodnoty (snímky převzaté od Českého rozhlasu, Supraphonu, Pantonu apod.) a gramodesek, v Brně a v Ostravě digitalizace matric.

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2022

Stav digitalizace ke konci r. 2022 je uveden v následující tabulce:

TS	Signatura	Celkem nosičů	Zdigit. 2022	Zdigit. celkem	Zdigit. %
Praha	2MP	7 403	0	7 403	100
Praha	2MC	1 245	19	1 245	100
Praha	2MD	686	22	686	100
Praha	2TP	21 266	2 345	17 523	82
Praha	2TC	2 117	18	616	29
Praha	2GL	6 192	133	3 544	57
Praha	2GS	5 089	186	241	5
Brno	3MP	6 300	254	4 422	70
Ostrava	4MP	2 900	244	1 440	50

Digitalizace probíhá na dvou digitalizačních pracovištích v Praze a po jednom v Brně a Ostravě. Digitalizované záznamy včetně metadat jsou ukládány na disková pole centrálního audioserveru v Praze a zálohovány na páskovém úložišti. Celkový obsah digitální knihovny ke konci roku 2022 dosáhl 9 668 GB.

Digitalizace fondu fotografií

Digitalizace fondu fotografií probíhá již několikátý rok formou skenování fotonegativů a skenování fotografií na papírové podložce, které jsou uloženy v depozitářích spisového archivu.

V rámci řízené digitalizace, během které jsou buď zpracovávány celé analogové fotosety, případně jde o skenování fotografií tzv. „ad hoc“ (na vyžádání od produkcí, badatelů, Fotoservisu atd.), bylo naskenováno, graficky upraveno a zdokumentováno celkem cca 8 000 fotonegativů. I v roce 2022 využívaly pracovnice Fototéky možnosti občasných prací z domova. Při této činnosti docházelo zejména k prohlubování metadatového popisu u již dříve digitalizovaných fotografií (cca 5500 fotografií).

Digitální fotografie jsou uloženy ve dvojím formátu (neztrátový TIF + JPG určený k rychlému zobrazování v prohlížečích) centralizovaně v síťovém zálohovaném úložišti, které současně umožňuje řízení přístupu a vyhledávání uvnitř metadat.

Digitalizace spisového fondu

Digitalizace fondu Spisového archivu ČT Praha běží od roku 2014. V uplynulém roce bylo opět zdigitalizováno několik set tisíců stran archivních dokumentů. Z toho největší část představovala plánovaná digitalizace cca 1000 scénářů z 50. a 60. let (archivní série Sc). Kromě toho byla primárně průběžně zajišťována digitalizace tzv. „ad hoc“ (na vyžádání), v rámci které bylo naskenováno přes 950 výrobních složek k pořadům (loni cca 700), personální spisy, či další písemnosti. Jejich zpřístupnění pro své provozní potřeby si vyžádaly některé součásti ČT (nejčastěji Licenční oddělení, Telexport, produkce, dramaturgie apod.). Pokračovalo i skenování košílek malých filmových šotů, které probíhá paralelně s digitalizací těchto filmových pásů. V brněnském spisovém archivu bylo v roce 2022 nově naskenováno 79 534 stran archivních dokumentů (převážně výrobních složek pořadů) a v ostravském spisovém archivu 2 425 výrobních složek pořadů (229 809 stran archivních dokumentů).

Dokumenty jsou digitalizovány zejména pro provozní účely z důvodu zajištění lepší přístupnosti včetně jejich prohledávání a z důvodu ochrany jejich originálů při dalším používání. Provádí se do bezztrátového formátu. Pro nahlížení je vytvářen soubor PDF s rozpoznatelným textem (OCR), který umožňuje fulltextové prohledávání. Část náhledových kopií digitalizátů písemností, které neobsahují žádné osobní ani jiné důvěrné údaje, je dostupná v rámci celé České televize.

Irena Wintrová

Vedoucí Archivu a programových fondů ČT

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2022

Příloha: Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví

Tab. č.1: Počty, metráž a zpracovanost archivních souborů, fyzický stav, archivní pomůcky

Archiv	Počty, metráž a zpracovanost archivních souborů							Fyzický stav archiválií		Archivní pomůcky
	Uloženo v archivu***			Celkem			počet	počet		
	počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]				
1	2	3*	4**	5****	6*	7**	8****	9	10 ⁰	
61000060 Archiv České televize	N:	0	856,26 0,00	6,71 0,00	0	856,26 0,00	6,71 0,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 10
	Z:	3	11899,42 2514585520,00	93,29 100,00	3	11899,42 2514585520,00	93,29 100,00	Nepoškozený 4 Poškozený 1		speciální: 0
	I:	3	9303,16 2510939600,00	72,93 99,86	3	9303,16 2510939600,00	72,93 99,86			referenční: 0
	Σ:	5	12755,68 2514585520,00		5	12755,68 2514585520,00			Ze zapsaných ev. jednotek: poškozeno [ks]: 10500	všechny: 10
<p>Souhm</p> <p>Veškeré hodnoty digitální velikosti se zaokrouhlují na MB (MegaByte)</p>										

Veškeré hodnoty digitální velikosti se zaokrouhlují na MB (MegaByte)

Tab. č.2: Přírůstky, úbytky a celkové vnější změny

Archiv	Celkem přírůstky				Celkové úbytky v uložení archiválií v archivu			Celkem vnější změny			
	Nově vybráno		Nově uloženo v archivu		V evidenci archiválií		V uložení v archivu				
	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	
1	2	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**	11*	12**
61000060 Archiv České televize	N:	23,50 0	563	23,50 0	563	0,00 0	0	23,50 0	563	23,50 0	563
	Z:	126,44 126836600	33086	126,44 126836600	33086	0,00 0	0	126,44 126836600	33086	126,44 126836600	33086
	I:	71,64 126836600	29713	71,64 126836600	29713	0,00 0	0	71,64 126836600	29713	71,64 126836600	29713
	Σ:	151,94 126836600	33649	151,94 126836600	33649	0,00 0	0	151,94 126836600	33649	151,94 126836600	33649